

Uudet toimintamallit metsänhoidossa

Pasi Puttonen

Sisältö

Metsänhoidon tulevaisuuden perusta

Metsänhoidon sisältö muuttuu

Uudet metsänhoidon menetelmät

Yhteenveto

Metsänhoidon tulevaisuuden suunnittelun perusta

Tulevaisuusskenaariot

Tutkimustieto

Käytännön kokemus

Tulevaisuusskenaariot

Megatrendit

- kansainväliset sopimukset ja prosessit
- verkottuminen ja liittoumat

Metsäsektorin maailman trendit

- luonnonmetsien käytön väheneminen
- puuntuotannosta monituotemetsiin,
etenkin Pohjoisessa

Vahvat ja heikot signaalit

- ovat lisääntyvässä määrin sosiaalisia
ja kulttuurisia, myös taloudellisia

Tulevaisuusskenaariot

Vahvat signaalit:

- Mukautuvampi metsänkäyttö
- Metsien käytön vyöhykkeellisyys
- Vesivarat, niiden suojeleminen ja ylläpito
- Riskien hallinta

Heikot signaalit:

- Hallintotapojen muutokset
- Toimintojen harmonisointi
- Vaikutusten analyysit
- Sosiaalinen lupa toiminnalle
"Social license to operate"

Tutkimustieto

Metsien hoidon ja käytön ekologinen perusta oltava hyvin, ja tulevaisuudessa entistä paremmin tunnettu

- toiminnan maaperävaikutukset

Keskeinen edellytys tulevaisuuden metsänhoidon menetelmien kehittämiseksi:

- tunnetaan metsikön erilaisten rakenteiden kehittyminen ja hoito
- kasvupaikalle sopeutuneet puulajit ovat turvallinen perusta

Tulevien vuosikymmenien puusto on jo luotu

Käytännön kokemus

Metsätalouden ns. järjestelmäosaaminen
hyvä

- hiljainen tieto +
- hiljainen tieto -

Metsänhoidon sisältö muuttuu

Metsien ns. ekosysteemipalvelut tulevat
olemaan toimintamallin kehikkona:

- säätelytoiminnot
 - ilmasto, kaasut, vesi,
eläinpopulaatiot
- habitaattitoiminnot
 - suojapaikat
- tuotantotoiminnot
 - puuraaka-aine, ravinto, koristeet
- informaatiotoiminnot
 - virkistys, tiede ja kasvatus

Metsänhoidon tila- ja aikaskaalat laajenevat

Metsikkö

Metsämaisema

Yhteiskunta

Metsikkötaso

Metsänhoidon tavoitteet ja toimenpiteet:

- monipuolistuvat
- tulee muotoilla selviksi metsiköiden rakenteiden tavoitetiloiksi kehityksen eri vaiheissa
- suunnittelun aikajakso pitenee

Metsämaisemaso

Metsämaisemasolla metsien
sääntelytoimet ja habitaattitoiminnot
korostuvat

- metsämaisemassa metsiköiden välinen
yhteys (metsämatriisi) keskeistä
- maisematason ilmiöt huomioonottava
metsätalouden suunnittelu tärkeä
 - yksityismetsien metsälökoko

Yhteiskunta

Metsätalous joutuu hakemaan ns.
sosiaalinen luvan harjoittaa metsien
hoitoa ja käyttöä

- Jatkuvasti haettava ja saatava
- Jatkuvasti katkolla

Mitä olisi tehtävä joka tapauksessa ?

Uudet menetelmät ... 1

Omistajalähtöiset vaihtoehtoiset laskelmat;

- omistajien tavoitteiden kirjo suuri
- metsätalouden alueelliset erot lisääntyvät
- kaikki suunnittelu ja toiminta sisältää riskianalyyskejä ja vaikutusten analyyskejä

Täsmäkasvatusohjelmat kehittyvät erilaisia hyödyketuotantoja varten:

1. Puuraaka-aineen tuotanto:

- kuusi kuitupuuksi
- energiapuukasvatus
- mäntytukki

2. Muut hyödykkeet:

- peitteellinen metsätalous eri muodoissaan

Uudet menetelmät ... 2

Metsänhoidossa koneellistetut ja logistiset järjestelmät ovat keskeisiä kustannustehokkuuden saavuttamisessa

- erityisesti metsänuudistaminen

Tietojärjestelmien huomattavasti parempi hyödyntäminen

- 'salatieto' vähenee
- viranomaistoiminnot automaattiksi
- suunnitelmat ja niiden nopea päivitys

Sosiaaliset innovaatiot muuttavat metsien hoitotöitä ja metsätalouden yrittäjyyttä

Uudet menetelmät ... 3

Metsien hoidon laatujärjestelmät kehittyvät edelleen:

- lakien, ohjeiden ja sertifiointin tilalle metsien käytön ja hoidon kokonaislaadun hallinta
- yhteinen laatukäsitys metsätaloudessa:
 - on muodostettava
 - muodostuu yhteiskunnan kanssa
 - organisaatioiden oppimisprosessi
- tieto on tärkeä metsätalouden tuotannontekijä

Yhteenveto

Metsien monihyödyketuotannossa yksityismetsätalouden kannattavuuden turvaaminen on keskeisellä sijalla

Metsien hoito ja käyttö etenee vaiheeseen, missä jatkuva oppinen on keskeistä kaikille metsätalouden toimijoille

- tiedon johtaminen ja jakaminen keskeistä
- toiminnan yhteiskunnallinen ja sosiaalinen yhteys vahva